

Obsah:

Zkratky	8
Úvod	10
Kapitola 1. O právu obecně (R. Jelínková)	12
1.1. Co je to právo?	12
1.2. Právní norma	12
1.3. Kdo je nositelem práv a povinností?	13
1.4. Právní odpovědnost	14
1.5. Právní norma a právní předpis	16
1.6. Protichůdné normy?	16
1.7. Druhy právních předpisů	16
1.8. Kde hledat právní předpisy?	16
1.9. Dělení práva	17
1.9.1. Právo hmotné a procesní	17
1.9.2. Právo veřejné a soukromé	18
1.10. Vymáhání práva	19
1.10.1. Vymáhání soukromého práva	19
1.10.2. Vymáhání veřejného práva	19
1.11. Právní odvětví	20
Kapitola 2. Ústavní právo (V. Dohnal)	22
2.1. Ústavní právo	22
2.2. Ústava ČR	23
2.3. Listina základních práv a svobod	23
2.3.1. Užitečné články Listiny	24
2.3.1.1. Obecně	24
2.3.1.2. Ochrana životního prostředí	26
2.3.1.3. Ochrana kulturních památek	27
2.3.1.4. Právo na informace	28
2.3.1.5. Politická práva	28

2.3.1.6.	Ochrana menšin	29
2.3.1.7.	Ochrana rodiny	29
2.3.1.8.	Právo na soudní a jinou ochranu	30
2.4.	Ústavní soud – postavení a pravomoci	30
2.4.1.	Obecná pravidla řízení před Ústavním soudem	31
2.4.2.	Ústavní stížnost – podmínky podání a možné důsledky	32
2.5.	Veřejný ochránce práv (ombudsman)	34
2.6.	Ochrana lidských práv Evropským soudem pro lidská práva (P. Černý)	35

Kapitola 3. Správní právo (P. Černý) **37**

3.1.	Správní právo	38
3.2.	Správní právo hmotné	39
3.3.	Správní úřady (správní orgány)	39
3.4.	Právo životního prostředí	41
3.5.	Některé další oblasti správního práva	42
3.6.	Porušení norem správního práva – správní delikty	43
3.6.1.	Přestupky	43
3.6.2.	Jiné správní delikty	45
3.7.	Správní právo procesní	46
3.7.1.	Řízení před správními úřady a jejich druhy	46
3.8.	Správní řízení	48
3.8.1.	Obecné správní řízení	49
3.8.2.	Zásady správního řízení	49
3.8.3.	Účastenství v řízeních podle správního řádu	50
3.8.4.	Podání v obecném správním řízení	51
3.8.5.	Fáze řízení a typy podání	52
3.8.6.	Zvláštní správní řízení	54
3.8.6.1.	Řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny	55
3.8.6.2.	Řízení podle stavebního zákona	56
3.8.6.3.	Řízení podle zákona o GMO	58
3.8.6.4.	Řízení podle zákona o státní památkové péči	58
3.8.6.5.	Rozhodování orgánů ochrany veřejného zdraví	58

3.8.6.6.	Řízení o registraci občanského sdružení	59
3.8.6.7.	Ohlašování shromáždění, řízení o zákazu shromáždění	60
3.8.6.8.	Řízení podle zákonů o poskytování informací	61
3.8.7.	Řízení o správních deliktech	63
3.8.7.1.	Řízení o přestupcích	64
3.8.7.2.	Řízení o správních deliktech právnických osob a fyzických osob – podnikatelů	65
3.9.	“Řízení, jež nejsou správními řízeními“	66
3.9.1.	Proces EIA	66
3.9.2.	Územní plány	67
3.9.3.	Havarijní plány	67
3.10.	Správní soudnictví	68
3.10.1.	Obecně o přezkoumávání správních rozhodnutí	68
3.10.2.	Podmínky řízení	70
3.10.3.	Další záležitosti správního soudnictví	71
3.11.	Stížnosti a petice	72
3.11.1.	Stížnosti	73
3.11.2.	Petice	73
Kapitola 4. Občanské a rodinné právo (M. Prokop)		75
4.1.	Člověk jako občan a rodič z pohledu práva	75
4.2.	Ochrana osobnosti	76
4.3.	Vlastnické právo	77
4.4.	Sousedská práva	79
4.5.	Náhrada škody	80
4.5.1.	Porušení právní povinnosti	80
4.5.2.	Škoda	81
4.5.3.	Příčinná souvislost	81
4.5.4.	Zavinění	81
4.6.	Rodinné právo	83
4.6.1.	Právní ochrana dětí, práva a povinnosti manželů	83
4.6.2.	Výchovná opatření	83

4.6.3.	Ústavní výchova	84
4.6.4.	Orgány sociálně-právní ochrany	85
4.6.5.	Rozvod, vyživovací povinnosti	86
4.7.	Soudní řízení	86
4.7.1.	Průběh řízení	87
4.7.2.	Předběžná ochrana	88
Kapitola 5. Trestní právo (P. Doucha)		90
5.1.	Protiprávnost a trestnost jednání	91
5.2.	Trestní právo je krajní prostředek	92
5.3.	Trestné činy	92
5.3.1.	Trestné činy proti životnímu prostředí	92
5.3.2.	Trestné činy domácího násilí a násilí na dětech (A. Rezková)	94
5.3.3.	Rasově motivované trestné činy	100
5.4.	Trestní řízení	101
5.4.1.	Trestní oznámení	102
5.4.2.	Postup orgánů činných v trestním řízení	102
5.4.3.	Postavení oznamovatele a poškozeného	104
5.5.	Závěr	105
Vzory právních podání		106
Rejstřík		124

Rejstřík

A

aktivní legitimace 70, 86

D

diskriminace 29
dobrá pověst právnických osob 77
domácí násilí 83
doručení 87
dotčený orgán státní správy 57
důkaz 87, 103

E

EIA 42, 47, 66

F

fyzická osoba 13, 76

G

geneticky modifikované organismy 57

H

havarijní plán 67-68
hlavní líčení 104

J

jiný zásahu orgánu veřejné moci 32

K

kraje 39-40
křivé obvinění 102
kulturní památky 28, 57-58
kulturní bohatství 27

L

lhůta 53, 56, 63
listina 23
listina základních práv a svobod 23

M

- manželé 76, 83, 95
meze základních práv a svobod 25

N

- náhrada škody 80
náhradní rodinná péče 76, 84, 85
návrh na zahájení správního řízení 52
nedbalost 14

O

- občanské sdružení 44, 55-56, 58, 60, 69, 71
obec 57, 58
obecné ohrožení 92
objektivní odpovědnost 15
obnova řízení 54
obvinění 103-104
obžaloba 104
odvolání 50, 53-54, 59, 62-64, 70, 87-88
ohrožení životního prostředí 93
ochrana menšin 29
ochrana osobnosti 76
ochrana rodiny 29
ochrana veřejného zdraví 58
ochraně základních práv a svobod 34
ombudsman 34
omezení rodičovských práv 84
opatrovník 83, 85
opatření proti nečinnosti 53
orgán sociálně-právní ochrany dětí 83
orgány činné trestním řízením 102
oznámení o přestupku 64

P

- pasivní legitimace 87
petice 19, 73-74
podpůrná působnost správního řádu 47, 54, 57, 63
pohlavní zneužívání 98
pomluva 97
poručník 85
poškozený 104
práva na spravedlivý proces 30
právní moc 88

právní norma 12, 16
právní odpovědnost 14, 15
právní odpovědi 17, 20
právnícká osoba 13
právo na informace 28, 50
právo na příznivé životní prostředí 26
právo petiční 28
právo svobodně se sdružovat 28
princip přiměřenosti 26
promlčení 82
přerušeni správního řízení 53
přestupek 43-44, 61
přezkum mimo odvolací řízení 54
příčinná souvislost 81
přípravné řízení 103

R

rasově motivované trestné činy 100
rozklad 53-54, 70
rozsudek 87-88
rozvod 86

S

sankce 14
sbírka zákonů 17
shromáždění 28
shromáždění 60-61
sousedská práva 79
správní delikt 43-44
stavební zákon 42, 56, 66
stížnost 19, 72-73
subjekty práva 13

Š

škoda 15, 81, 82, 104

T

trestní odpovědnost 92
trestní oznámení 102, vzor č. 13
trestní řízení 101
týrání svěřené osoby 98
týrání zvířat 93

U

- ublížení na zdraví 96
- účastník řízení 46, 51-53, 71
- úmysl 14, 92
- úřední deska 17
- usnesení 87
- ústava 22, 23
- ústavně konformní výklad právních norem 26
- ústavní právo 22
- ústavní soud 30
- ústavní soud nálezem 34
- ústavní stížnosti 24, 32
- ústavní výchova 84
- územní plán 66-67

V

- vazba 103
- veřejně prospěšná stavba 79
- veřejný zájem 79, 94
- veřejné subjektivní právo 24
- vlastnické právo 77
- vydírání 95
- výchovná opatření 83
- výkon rozhodnutí 80
- vymáhání práva 19
- vyvlastnění 79
- výživné 76

Z

- zadostiučinění 76
- zadržení 103
- zájmy dítěte 83
- základní lidská práva a svobody 31
- zásady oficiality 24
- zastavení správního řízení 53
- zavinění 14, 81, 91
- znásilnění 94
- zneužívání pravomoci veřejného činitele 93
- zneužívání vlastnictví 26, 93
- způsobilost k právním úkonům 13
- způsobilost mít práva a povinnosti 13
- žaloba 19, 86